

Příklady – seminář č. 9 (zajištění a utvrzení dluhu II.)

Opakovací otázky:

1. Jaké známe instituty utvrzení pohledávky?
2. Jaké má funkce smluvní pokuta?
3. Vyžaduje smluvní pokuta zaviněné porušení povinnosti dlužníkem?
4. Lze smluvní pokutou utvrdit splnění smluvní či zákonné povinnosti?
5. Vylučuje sjednání smluvní pokuty právo žádat náhradu škody vzniklé porušením stejné povinnosti?
6. Za jakých předpokladů lze moderovat smluvní pokutu? Musí tak soud učinit z úřední povinnosti?
7. Co je uznání dluhu a jaké má hmotněprávní a procesní následky?
8. Jakými způsoby lze uznat dluh?

Příklady:

1. Pan Václav, který již třetím rokem přeprořádá na Zelném trhu v Brně produkci od českých zemědělců, si tento rok od města opět pronajal místo pro svůj stánek. Je domluvený s podnikatelem v zemědělství, panem Miroslavem, že mu pan Miroslav každé úterý a pátek bude po dobu dvou měsíců vozit čerstvou produkci ovoce a zeleniny. Za veškeré zboží zaplatil pan Václav panu Miroslavovi předem. Pro případ, že by se pan Miroslav s dodávkou zpozdil, sjednaly si strany smluvní pokutu ve výši 0,5 % z ceny příslušné dodávky za každý započatý den prodlení, o který pan Miroslav přiveze dodávku ovoce a zeleniny později, než jak bylo smloueno. Smluvní pokuta je součástí mezi stranami uzavřené kupní smlouvy.
  - a) Je ujednání o smluvní pokutě platné? Je platné ujednání o výši smluvní pokuty?
  - b) Pan Miroslav se opozdil s dodávkou a usoudil, že raději uhradí smluvní pokutu, protože se mu do Brna jezdit nechce. Zanikl panu Miroslavovi uhrazením smluvní pokuty dluh?
  - c) Bude pro nárok na zaplacení smluvní pokuty významné, že si strany současně sjednaly úrok z prodlení s plněním pana Miroslava ve výši 2 % z ceny produkce za každý započatý den prodlení? V čem se tato skutečnost může promítnout?
2. Paní Jana se zavázala dodat paní Zdeňce 100 kg krmiva pro její chovatelskou stanici za 160.000 Kč. Ve smlouvě byla ujednána smluvní pokuta ve výši 60.000 Kč, pokud nebude krmivo paní Janou dodáno paní Zdeňce do konce měsíce května roku 2022. Mimo tento závazek si paní Zdeňka zapůjčila od paní Jany částku 100.000 Kč za účelem úhrady veterinárního ošetření jí chovaných zvířat. Splatnost zápůjčky byla dohodnuta k 1.6.2022. Součástí smlouvy o zápůjčce bylo ujednání o smluvní pokutě, dle kterého je paní Zdeňka povinna uhradit smluvní pokutu ve výši 2.000 Kč, pokud se se splacením zápůjčky opozdí, a současně 1 % z dlužné částky za každý den prodlení.
  - a) Posuďte charakter smluvních pokut v obou případech.
  - b) Paní Jana se opozdila s dodávkou krmiva, krmivo dodala až 10.6. Paní Zdeňce vznikl nárok na úhradu smluvní pokuty. Následně se však paní Zdeňka dostala do prodlení s úhradou kupní ceny. Může paní Zdeňka započíst svoji pohledávku ze smluvní pokuty

- vůči paní Janě oproti pohledávce paní Jany na zaplacení kupní ceny? Jaký vliv bude mít, dojde-li následně k moderaci smluvní pokuty soudem na částku 30.000 Kč?
- c) Jak by se situace změnila, pokud by součástí smlouvy na koupi krmiva bylo ujednání, že nárok na zaplacení smluvní pokuty nevyklučuje právo na náhradu škody vzniklé v důsledku porušení téže povinnosti?
3. Pan František uzavřel s panem Vladimírem smlouvu o zápůjčce částky 100.000 Kč, kterou se pan František zavázal vrátit panu Vladimírovi do 20.5.2022. Součástí smlouvy bylo i ujednání, že v případě prodlení je pan František povinen uhradit částku včetně úroků z prodlení ve výši 1 % z dlužné částky denně za každý den prodlení s uhrazením dluhu. Protože pan František potřeboval více peněz, půjčil si následně od pana Vladimíra ještě 100.000 Kč, které se zavázal uhradit rovněž do 20.5.2022. Pokud by pan František částku k danému datu neuhradil, zavázal se ve smlouvě k úhradě smluvní pokuty, a to ve výši 1 % z dlužné částky denně za každý den prodlení s uhrazením dluhu. Pan Vladimír na zápůjčky brzy zapomněl. Když si pan Vladimír dne 15.6.2025 prohlížel svůj starý seznam dlužníků, objevil smlouvy s panem Františkem. Které z uvedených částek může pan Vladimír žalovat, aniž by se vystavoval riziku promlčené pohledávky?
4. Pan Igor si vzal od pana Karla úvěr na částku 3.000.000 Kč. Protože pan Karel nevěřil v bezproblémové splácení pana Igora, dohodli se, že bude ve prospěch pana Karla sjednán zajišťovací převod práva k Igorově nemovitosti – rekreační chatě. Zajišťovací převod práva byl zapsán do katastru nemovitostí. Úvěr měl být splacen do 30.6.2022. Protože pan Igor zrovna na dané chatě pobýval, zapomněl na datum splatnosti, a úvěr neuhradil. Dne 15.7.2022 přijel na chatu pan Karel s celou rodinou, a dožadoval se toho, aby pan Igor okamžitě vyklidil chatu, která mu již nepatří.
- a) Jakým způsobem dochází k zápisu zajišťovacího převodu práva do katastru nemovitostí?
- b) Pan Karel se rozhodl, že na chatě chce pobývat ihned po vzniku zajišťovacího převodu práva. Může na chatě opravit rozbitou jímku? Může udělat přístavbu terasy?
- c) Má Karel pravdu, že chata již není Igorova?
- d) Pan Igor je přesvědčen, že chata musí mít hodnotu alespoň 5.000.000 Kč. Co může učinit?
5. Pan Martin si před letními prázdninami (20.6.2022) chtěl „vyrovnat účty“ se svými věřiteli. Rozhodl se, že splní, co se dá, případně své věřitele vyrozumí, že o svých dlužích ví, aby byli shovívaví. Martin si vzpomněl na věřitele A, se kterým před dvěma lety uzavřel ústně smlouvu o zápůjčce, k jejímuž navrácení byl Martin dle dohody povinen ve formě dvou splátek, přičemž první byla splatná k 1.6.2021, druhá pak k 1.6.2022. Martin poslal věřiteli A alespoň 50.000 Kč, do poznámky k platbě uvedl „půjčka Martin“. Dále si Martin vzpomněl na věřitele B, se kterým Martin před 5 lety uzavřel písemně smlouvu o úvěru, na základě které měl Martin věřiteli B navrátit jistinu (200.000 Kč) spolu s úroky ve výši 10 % p.a. z jistiny ke dni 1.10.2018. Jelikož se věřitel B od té doby neozval, Martin se rozhodl, že mu na účet pošle pouze úroky v dohodnuté výši, aby neplýtval penězi zbytečně. Do poznámky uvedl „úvěr Martin – úroky“. Poté si Martin vzpomněl na věřitele C, od kterého si půjčoval 20.000 Kč „na dobré slovo“ před dvěma měsíci. Protože však vůči věřiteli C měl Martin pohledávku ve výši 15.000 Kč, vyrozuměl jej emailem, že „tuto pohledávku jednostranně započítává oproti 20.000 Kč, které si půjčil“. Nakonec si Martin vzpomněl na

věřitele D, se kterým se na jaře vsadil o 5.000 Kč, že Kometa porazí v předkole play off TELH Liberec. Napsal tedy věřiteli D email s textem: „uznávám svůj dluh z naší sázky, těch 5.000 Kč ti dám. Martin.“

- a) Vůči kterým věřitelům Martin uznal svůj dluh a v jakém rozsahu?
- b) Jaký by mělo vliv, pokud by splatnost dluhu ze smlouvy o úvěru s věřitelem B byla dohodnuta k 1.10.2019?
- c) Martin si vzpomněl, že za jeho dluh vůči věřiteli A se zaručil jeho kamarád Josef. Martin tedy Josefovi zavolał, ale protože Josef nezvedal telefon, nechal Martin Josefovi v hlasové schránce nahranou zprávu, že uznal svůj dluh vůči věřiteli A. Jak se uznání dluhu projeví na Josefově ručitelském závazku?